

Rote Fahne/Kızıl Bayrak gazetesinin 13/2011 sayısındaki MLPD Başkanı Stefan Engel ile yapılan bir yeni röportajın başlığı:

„Japonya'daki nükleer felaket, emperyalist dünya düzenini sarsıyor“

Kızıl Bayrak: 11 Mart 2011 günü, Japonya tarihinin en kötü bir depremi yaşandı ve bunun peşinden Tsunami tahminlere göre şu güne kadar 27.000'den fazla kişinin yaşamına mal oldu, 400.000'den fazla kişiyi evsiz barksız bıraktı ve bunun sonucu tahminlere göre 220 milyar Avro maddi hasara yol açtı. Bu, dramatik bir nükleer çevre felaketine yol açtı. Durumu nasıl değerlendiriyorsun?

Stefan Engel: MLPD 20 Mart tarihinde Tokyo'daki protesto yürüyüşüne yönelik mesajında acıyı paylaştığını ve atom sanayine ve Japonya'nın emperyalist hükümetine karşı mücadeleyi sınırsız desteklediğini belirtti. Dünya çapında bir yanlış bilgilendirme ile bu felaketin temel sorunundan sapıtırılıyor: Fukushima nükleer santrali düşünülebilecek en büyük patlama tehditi altındadır. Altı nükleer bloktan dördü ve en az bir soğutma havuzunda bulunan radyoaktif yakıt çubukları hala kontraldan çıkmış bulunuyor ve ciddi şekilde hasar görmüşlerdir. Gittikçe artan sayıda uzmanlar, en az bir reaktörde çekirdeğin erimeye başladığını ve bunun katiyen kontrol altına alınamayacağını söylüyorlar. İki reaktör bloklarından çok büyük oranda radyoaktif madde dışarıya sızmaktadır. Nükleer santrallerin yakın çevresinde çoktan, resmi kaynaklara göre kabul edilebilir yıllık dozun birkaç bin katına ulaşmıştır. Hava, toprak, yiyecekler, deniz suyu ve içindeki balıklar ve de 250 kilometre uzaktaki Tokyo'nun içme suyu da zehirlenmiştir. Hatta, en büyük 500 uluslararası üst tekeller sıralamasında 162'inci sırada olan canı firma Tepco enerji santralını gözden çıkardı. O, Çernobil'de olduğu gibi yüzlerce yıl için, reaktörleri dev bir mezara gömmeyi planlıyor. Japonya'da milyonlarca insanlar için, ülkenin geleceği için sonuçları ve hava, deniz suyu ve besin zinciri üzerinden dünya çapındaki muhtemel etkileri ancak önümüzdeki haftalar ve aylar içinde belli olacaktır.

Kızıl Bayrak: Enerji tekelleri birkaç gün önceye kadar nükleer enerjiyi en temiz ve en ucuz enerji olarak göklere çıkartıyorlardı.

Stefan Engel: Bu, 1979 yılında Harrisburg, 1986'da Çernobil ve 2011'de Fukushima gerçeği karşısında sunturlu ikiyüzlülükten başka birşey değildir. Bu felaketin geri alınmaz kanıtı: nükleer enerji kullanımı günümüzün imkanlarına göre kontrol altına alınamayan, milyonlarca insan için katliamı andıran ölüm riski yanında zamanımızın en ciddi çevre tehditlerinden biridir. Kim "hesaplanabilir kalıcı risk" yaşam yalanını daha hala yaymaya çalışıyorsa, o'na ya saf, ya aptal ya da katliamı savunan bir at cambazı diyebiliriz.

Fukushima felaketine dolaysız şekilde yol açan, tsunamiyle gelen elektriklerin kesilmesi idi. Bununla birlikte gerekli olan reaktörün soğutulması durdu. Böylesi felakete yol açan elektriklerin kesilmesi için birçok olasılık bulunmaktadır. Bunun yanında, üç Alman nükleer santralının, deprem tehlikesinin bulunduğu bölgede olması ve gerekli koruma önlemlerinin bulunmaması, Alman medyasında seve seve atlanıyor. Uçak düşmesine, sel ve terör saldırısına karşı hangi güvenlik alınabilir ki? En büyük tehlike, Japonya'da olduğu gibi Almanya'da da güvenlik standartlarının aşağıya çekilmesi ve işletme sürelerinin uzatılması sonucu, boruların, filtrelerin ve kaynak yerlerinin paslanması ve benzeri malzeme yorgunluğundan kaynaklanmaktadır. Bunun yanında nükleer atıkların sürekli depolanması sorunu dünyanın hiçbir yerinde çözülmüş değil. Fukushima'da sorunların daha da büyümesi, santral alanında 1900 ton ağırlığındaki 11.125 adet nükleer yakıt maddelerinin sürekli ve geçici stoklarda depolarda tutulmasıdır. Aynı zamanda bu yüksek radyoaktif atıklar da aşırı derecede ısınmış bulunuyorlar. Özellikle 3 numaralı reaktörden plutonyum sızma tehlikesi bulunuyor. Çok az oranda dahi plutonyum, yüksek derecede kansere yol açmakla kalmıyor, sızması sonucu 24.900 yıl radyoaktif etkisiyle, daha binlerce yıl dünyayı zehirleyecektir. En kötü durumda ise tüm Japonya oturulamaz hale gelecektir.

Nükleer enerjinin ucuz olduğu iddiası elbette geçerli matematik işlemi ile ispatlanamaz. Tamamen

gizlenen, Almanya'da 1950 yılından 2010 yılına kadar 204 milyar Avro devletin subvansiyonları Nükleer enerjiye akıtılmıştır. Tüm nükleer atıkların depolanması olsun ve onların taşınması masrafları olsun devlet bütçesi için oldukça ağır yük oluşturuyor. Nükleer enerji, yalnız santralleri işleten firmalar için azami kar potansiyeli olarak ucuzdur. Böyle bir Nükleer santralının işletme süresi uzatılarak elektrik üretirse, tabii ki karları da artar. Ayrıca, bir süper patlama sonucu işletmeciler için sorumluluk riski maliyetin yüzde 0,005 gibi gülünecek bir oranını üstlenirken, geri kalan maliyeti toplumun üstüne yükleniyor. Nükleer enerji yalnız hayatı yok etmekle kalmıyor, aynı zamanda ödenemeyecek kadar da pahalıdır.

Kızıl Bayrak: Hükümet ve enerji tekellerinin resmi açıklamalarıyla göz boyama çabalarına insanlar inanıyor mu?

Stefan Engel: Almanya'da tekeller bu felaketten sonra nükleer enerji konusunda olduğu kadar başka bir konuda geniş kitleler safında izole olmamışlardı. Hatta geçen yıl, nükleer santral tekellerinin isteği üzerine nükleer santrallerinin işletme süresinin uzatılması kararına karşı 400.000 kişi gösterilere katıldı. Japonya'daki felaket bu süreci daha da hızlandırdı. Daha iki gün sonra 14 mart tarihinde 450 şehirde toplam 200.000 kişi nükleer enerji santrallerine karşı protestolara katıldı. Bir hafta sonra ise, protesto hareketi 742 şehirde 250.000 katılımcıya ulaştı. Hükümet topyekün savunmaya düştü ve üç aylık moratoryum ile ne kurtarılırsa onu kurtarmaya çalışıyor. Eski Nükleer santrallerin geçici olarak durdurulması hakkında halk arasındaki yapılan anket sonuçlarına göre yüzde 68'i bunu seçim manevrası olarak görmekte. Bu tez, bakan Brüderle tarafından bir BDI (Alman Sanayiciler Birliği) toplantısında açıkça teyit edildi. Bununla birlikte, pek çok kişi için, nükleer enerjiden derhal vazgeçilmesinin mümkün olup olmadığı ve ne gibi alternatiflerin olduğu hakkında sorular bulunmaktadır. Alman elektrik sektörü yüzde 40 fazla kapasite oluşturmuş ve yaklaşık yüzde 5 daha fazla elektrik ihraç etmiştir. Genelde, sadece yarısı kullanılan ve bunun yüzde 22,6'sı nükleer santrallerde üretilen elektrik kapasitesinin, Almanya'da hiç bir makine ya da lambanın elektrik kesintisi nedeniyle kapanması söz konusu olmadan, nükleer enerjiden vazgeçilebilir ve hatta bu, çevreye zarar veren yeni kömür ve doğalgaz santrallerine bile gerek görmeksizin.

2008 yılında yayınlanan MLPD'nin iklimi koruma programında, eğer istenirse elektrik ihtiyacının 2020 yılına kadar, yüzde 100 yenilenebilir enerji kaynaklarıyla sağlanabileceği kanıtlanmıştır! Stanford Üniversitesi'nde yapılan bir çalışma sonucu "2030 yılına kadar kirlilik emisyonunun olmadığı bir dünya Planı"nın bilimsel açıdan ispatladılar. (Kaynak: "Scientific American, Aralık 2009)

Ama en iyi kanıtlar tek başına bu sorunu çözmez. Bunlar aslında ekonomideki ve siyasetteki sorumlular tarafından onyıllardır bilinmekte. Hala nükleer politikada direnmenin tek nedeni, uluslararası tekellerin kâr çıkarları ve emperyalistlerin iktidar politikalarıdır. Aktif direniş olmaksızın ve bunun, günümüzde uluslararası çapta örgütlenmesi olmadan, ne mevcut nükleer tesislerin kapatılması ve ne de önümüzdeki birkaç yıl içinde dünyada yapılması planlanmış 400 yeni nükleer santrallerinin inşası önlenemez. Bu nedenle MLPD, önümüzdeki 3 ay için siyasi ana görevini, bu aktif direnişin gelişmesine katkıda bulunmak için değiştirdi:

- İşletmeciler firmaların maliyetini üstlenmesi temelinde, tüm nükleer tesisler dünya çapında derhal kapatılsın!
- Yüzde 100 çevreye zarar vermeyen, yenilenebilir enerjiye geçiş rotası, hiçbir kısıtlamaya uğramadan derhal uygulamaya geçirilsin!
- Küresel çevre felaketine karşı uluslararası direniş cephesini inşaa edelim!

Kızıl Bayrak: 19 Mart tarihinde ABD, İngiltere, Fransa ve diğer müttefikleriyle birlikte Libya'yı bombalamaya başladılar. Bu güçler, Kaddafi'nin, kendisine karşı ayaklanan halkı bastırmak için uyguladığı kanlı devlet terörüne karşı, halkı korumak için girişimde bulduklarını iddia etmekte.

Stefan Engel: Bunların hepsi, yüzeysel olarak çok ilerici görünseler de, hür aklı başında insan bunu

şüphesiz sorgulanmalıdır. Emperyalistler, on yıllardır, Kuzey Afrika'da veya Ortadoğu ile Yakınoğu'daki Arap ülkelerinin gerici iktidar sahiplerine büyük ilgi göstermişler ve onları kendi halklarına karşı zulümlerinde destekleyip, bu ülkelerin petrol rezervlerini utanmaksızın yağmalamışlardır. Devrimci kabarış, hemen hemen tüm Kuzey Afrika ve Arap ülkelerinde kasırğa gibi yayıldı. Artık, Kuzey Afrika'da veya Ortadoğu ile Yakınoğu'da, gerici rejimlerin hiçbirini kendilerini güvende hissedemez. Akdeniz bölgesi ve Orta Dođu ile Yakınoğu, emperyalist dünya sisteminin içindeki çelişkilerin odak noktası haline gelmiştir.

Kabarış süreci, demokratik hak ve özgürlükler için mücadele ile hükümetlerin devrilmesi mücadelesi aşamasındadır, sistemi değiştirecek karaktere sahip olmasalar da, iç dinamiği gittikçe gerçek toplumsal alternatif için daha çok bastırmaktadır. Bunların bize gösterdiği, dünya ekonomik ve finans krizinin başladığında tahmin ettiğimiz gibi, bir dünya devrimci krizinin nesnel eğilimidir. Bu demokratik isyan hareketlerinin zaafı, kapitalizm dışında başka toplumsal perspektiflerinin nispeten az olması, emperyalistler için esaslı sorun olmamaları ve nispeten kolay kontrol edilebilmeleridir.

Libya biraz farklıdır. Gaddafi rejimi de şüphesiz, önceki antiemperyalist pozisyonları terk etmesini tamamladıktan sonra, artık emperyalistlerin yeni-sömürgeciliğinin bekçileri arasındadır.

İhanette, Filistin özgürlük savaşçılarını teslim etmeye kadar vardırđı. Bununla ilişkili olarak revizyonist çevrelerin, Kaddafi'nin bugün hala bir anti-emperyalist tutumda olduğunu açıklamaları, anlaşılması katiyen zor bir durumdur. Libya'da ayaklanan kitleler, silahlı ayaklanmaya ulaşan isyanları meşrudur ve **tüm dayanışmamızla onların yanındayız.**

Almanya da bu rejimi, endüstri ekipmanlarıyla, silahlarla güçlendirdiği gibi işkencecilerini de eğitmiştir. Şimdi, insanların acılarına acı katan saldırıları "insani nedenler"mi haklı çıkaracak? Batılı emperyalistler için isyancıları "koruma" değil, aksine emperyalizmin egemenliği altındaki gerici iktidar ve sömürü ilişkilerini güvenceye almaktır. Bu nedenle, Libya'yı dolaysız bir şekilde NATO-emperyalistlerinin denetimi altına almak ve diğer büyük güçler olan Çin ve Rusya'yı saf dışı bırakmaktır.

Onlar gerçekte, Libya'da mücadele eden kitleleri, emperyalist iktidar arayışının manevra aracı olmaya indirgemek istiyorlar. Emperyalizmin yönetimi altında, sömürü ve zulümden hiçbir kurtuluş yoktur! MLPD'nin bununla ilgili talepleri:

- NATO'nun sözde "gönüllü koalisyonu" nun tüm emperyalist askeri eylemleri derhal durdurulsun!
- Gerici despot Kaddafi'ye karşı Libya halkının kurtuluş mücadelesi ile pratik dayanışma!
- Libya'nın içişlerine ve tüm emperyalist müdahalelere karşı mücadele!

Bu arada askeri saldırı ile bağlantılı olarak, Rusya, Çin ve Arap ülkeleri ile çelişkilerin sertleşmesi tehlikesi göz ardı edilmemelidir. Bu gelişme, artan bir savaş tehlikesi demektir! Aynı zamanda bu gelişme, önce birlikte hareket etmekten oldukça uzak olan NATO'nun arka planında patlak veren krizini de göstermektedir. Libya'da üstünlüğü eline geçirme hırısı Fransız emperyalizmini öne atılmaya zorladı. Almanya'nın ekonomik çıkarlarından dolayı Merkel/Westerwelle hükümeti Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1973 numaralı kararında çekimser oy kullandı. Hükümet, askeri saldırılara doğrudan ve açık olarak katılmadı. Bu, Arap ülkelerine karşı askeri girişimde bulunmayıp, bölgedeki artan ekonomik ve siyasi nüfuzunu tehlikeye sokmak istemeyen Türkiye için de geçerlidir. Fakat, NATO'nun ağır baskıları sonucu bu tutumundan uzaklaştı. Dünya barışı için mücadele, Arap ülkelerindeki demokratik isyan hareketleriyle dayanışma ve doğal çevreyi korumak için verilen mücadele emperyalist dünya düzenine karşı mücadelenin odak noktasını oluşturmaktadır.

Kızıl Bayrak: Şu sırada egemenler kontrolü ellerinden oldukça kaçırdıklarının izlenimini veriyorlar.

Stefan Engel: Şüphesiz! Kriz üstüne kriz! Genel kriz eğilimi, 1990'lardan bu yana uluslararası üretimin yeniden yapılanışıyla, emperyalizmin varlığının genel özelliği haline geldi. Hala devam eden dünya ekonomik ve mali krizi, artık sekteye uğrayan ve iflas eden G20 ülkelerinin kriz idaresi,

derinleşen Avro krizi, hatta somut olarak önceden görülmesi zor olan Japonya'daki nükleer felaket, bu genel kriz eğiliminin gelişimini aşırı dercede derinleştirdiği, herkes için görünür hale geldi. Fukushima'daki reaktör felaketiyle, onun nükleer politikası, küresel karakterli bir krize yolaçmıştır. Hızla çevresel felakete dönüşen çevre krizi, hızını kesmeden devam ediyor. Dünya ekonomik ve mali krizi Avro krizini tetikledi ve özellikle mali güçleri olmayan ve çok borçlu ülkelerin devletlerinin iflas eğilimini derinleştirdi. Borçlanma krizi uluslararası karakteri olan ve yalnız yeni-sömürge, bağımlı ülkelerle sınırlı olmayıp, aksine emperyalist ülkelerin çoğunun hareket etme yeteneğini daraltmıştır. Bazı ülkelerde küresel ekonominin canlanması, uluslararası bir yapısal kriz ile eşzamanlı yürümekte, bu arada geleneksel ulusal sanayilerin yok olması, özellikle yeni-sömürge bağımlı ülkelerin yatırım merkezlerinde, uluslararası üretim ağlarının ve sanayi bölgelerinin yeniden inşası, uluslararası üst tekellerin diktası altında yürümektedir. Kuzey Afrika'da demokratik ayaklanma, Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Yakınoğu'daki güç yapısını açıkça sorgulamaktadır. Bu, emperyalistler arasında, bilhassa güç blokları NATO ile Şanghay İttifakı arasında dünyanın yeniden paylaşım mücadelesini şiddetlendirmekte. Portekiz'de olduğu gibi hükümetlerin değişmesi ya da Belçika'da olduğu gibi devlet veya hükümet krizleri artmakta. Almanya'da, daha açık olmayan siyasi kriz şiddetlenmekte. Emperyalist dünya sistemi artık bir ideolojik kimlik krizi içine de düşmüştür. Artan hoşnutsuzluk dünya çapında bir fenomen olduğu gibi emperyalist dünya sisteminin kitleleri kendine bağlayıcı gücü azalmaktadır. Bu durumda önemli olan, bizim yalnız tüm nükleer tesislerin kapatılması ve Libya'ya karşı tüm askeri saldırıların durdurulmasına yönelik taleplerle yetinmememizdir. Bizlerin, emperyalist dünya düzeninin çürümüşlüğünü ve sosyalist bir alternatife ihtiyacın olduğunu somut taleplerle birleştirerek çok yönlü bir aydınlatma yapmamız gerekir. Toplumsal krizler aslında, toplumun veya siyasetin yalnız tek tek bölümlerini değil, egemen sistemi sorgulamaktır.

Kızıl Bayrak: Baden-Württemberg ve Rheinland Pfalz'daki eyalet seçimleri ve Hessen'deki belediye seçimleri, Japonya'daki nükleer felaketin gölgesinde gerçekleşti. Bununla siyasi hayata hareketlilik geldiği izlenimi yanıltıcı mı?

Stefan Engel: Aslına bakılırsa, tekellerin diktatörlüğünün geleneksel sosyal dayanağı - CDU, SPD ve FDP - oylarını büyük oranda kaybettiler. Hatta Baden-Württemberg'te CDU, 58 yıl sonra ilk kez hükümet dışına itildi. FDP'nin çöküşü, onu açık bir parti krizinin içine sürükledi. Yeşiller "anti-nükleer parti" prestijlerinden önemli ölçüde faydalandılar ve seçim sonuçlarını, bir önceki Eyalet seçimlerine kıyasla iki katına (Rheinland-Pfalz) veya üç katına (Baden-Württemberg) çıkardılar; Hessen'de şimdiye kadarki yerel seçimlerde bu güne kadar aldıkları en iyi bölgesel sonucu aldılar. İlk kez Eyalet parlamentosu seçimlerinde nükleer ve çevre politikası, seçmenlerin kararı için belirleyici kriter oldu ve seçime katılımın da yüksek olmasını sağladı. Bu, oldukça gelişmiş çevre bilincine ve bundan kaynaklanan, kitlelerin artan siyasallaşmasına işaret etmektedir. Sol eğilim daha da gelişmiştir ve aynı zamanda daha çok çevresel konulara kayarak birçok küçük-burjuva parlamenterist hayalleri de içermektedir. Sol Parti'nin batıdaki büyümesi durma noktasına gelmiştir; eyalet seçimlerinde WASG'nin 2006 yılında aldığı seçim sonuçlarının gerisine düşmüştür ve son Federal Parlamento seçimlerindeki oy oranının aşağı yukarı üçte birini alabilmiştir. Aynı zamanda, kitlelerin pratik eylemlilikleri önemli ölçüde canlandı. Tüm nükleer santrallerin kapatılması için çeşitli eylemlerde, yalnız geçen hafta yaklaşık 500.000 kişi yer aldı. Tüm bu gelişmeler kitlelerin düşünce tarzını etkilemekte, geleneksel bağları koparmakta, bilhassa gençlerin, kadınların ve sendikacıların yeni siyasi çözümlere açılmalarını birliğinde getirmektedir.

Kızıl Bayrak: Sen genel siyasi konulardan bahsediyorsun – tüm bunlar artan sömürüye ve planlanan işyerlerinin yıkılmasına karşı işyerlerindeki ve sendikalardaki acil tartışmalarla nasıl ilişkilendirilecek?

Stefan Engel: Sanayi işçileri, nükleer ölüme ve NATO'nun Libya'daki savaşına karşı aktif direnişin belkemiğini oluşturmalarıdır. Bu, işçilerin ve ailelerinin toplumsal, ekonomik ve politik sorunlarıyla ve talepleriyle bağlantılı olmalıdır. İşyerlerinde işçilerin sömürsündeki aşırı artış ile çevrenin yıkımının ilerlemesinde ve Afganistan'daki, Irak'taki ve Libya'daki zengin petrol ve hammadde bölgelerindeki savaşın temel nedeni aynı itici güçtür: azami kârlarını gerçekleştirebilmek için küresel pazarların hakimiyeti için boğuşma - ne pahasına olursa olsun anlayışıyla çalışan

insanların sırtından ve doğal çevrenin tahribatıyla! 1 Mayıs'ta Bochum'daki Opel fabrikasında 1.200 işyerinin yok edilmesi ve kitlesel işten çıkarmaları açıklamak, mücadeleleriyle 2016 yılına kadar işyeri garantisi alan Opel işçilerine karşı bir provakasyondur. Açıkçası, uluslararası tekeller dünya ekonomik krizi esnasında çelişkileri yumuşatmayı başardıktan sonra, şimdi krizin yüklerinin işçilerin sırtına ağırlaştırarak yüklemeye zamanı gelmiştir sanıyorlar. Genel ruh halindeki olumlu gelişme, Almanya ve Avrupa'nın işçi hareketi içinde daha o kadar gelişmiş değildir. Ancak son aylarda, çalışma stresinin dayanılmaz boyutlara ulaşmasına karşı işyerlerinde, çok sayıda protesto ve grev eylemleri gerçekleşmiştir. Bu, işçi hareketinin, işyerlerini korumanın çevreyi korumayla karşı karşıya getirme oyununa gelmemeleri çok önemlidir.

Kızıl Bayrak: 4 Mart ile 8 Mart tarihleri arasında tabandan gelen kadınların Dünya Kadın Konferansı gerçekleşti. Bu olayı MLPD nasıl değerlendiriyor?

Stefan Engel: 1911 yılında ilk Uluslararası Kadınlar günü, Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı önerisiyle, kadın hakları ve kadınların kurtuluşu için koordineli bir küresel hareketin sinyalini verdi. Tam 100 yıl sonra Caracas'ta (Venezüela'nın başkenti), tabandan gelen kadınların gerçekleştirdiği Dünya Kadın Konferansı ve aldıkları kararlarla, 21. yüzyılda kadınların kurtuluşu için uluslararası ortak hareketin yolunu açmış oldular. Bu, mücadeleciler dünya kadın hareketi için önemli bir adımdır. Sonuçta, onyıllardır uluslararası kadın hareketinin birleşmesi ya BM güçlerinin ya da küçük burjuva-feminist güçleri veya revizyonist federasyon IDFF'in hakimiyeti altındaydı.

Tamamen kendilerinin organize ve finanse ettiği 40 ülkeden önemli kadın hareketlerinin temsilcilerinin katılımı, muazzam bir başarıya ve mükemmel bir potansiyele işaret ediyor. Kararlaştırılan iki sütunun uygulamaya geçirilmesiyle – Genel Kurul toplantısı ve kitle programı – karakteristik profili de prensipte kabul edilerek: geniş partilerüstü görüş ve deneyim alış veriş, kültür ve eğitim, aynı zamanda demokratik bir temel üzerinde gelecekteki işbirliği için bağlayıcı kararlar alındı. Birçok uluslararası toplantılar yapılmakta. Bunlar, Dünya Sosyal Forumlarında olduğu gibi – hem uzun uzadıya ve hem de bağlayıcı olmayan tartışmalara damgasını vurmaktadır. Caracas konferansı bunların aksine, gelecekteki Dünya Kadın Konferanslarının her beş yılda bir yapılmasıyla bağlantılı olarak diğer ortak çalışmalar, bir demokratik Koordinasyon Grubu oluşturmak ve kadın politikasındaki konuların tümünü kapsayan antiemperyalist işbirliğini oybirliğiyle karara aldılar. Ancak, konferansın başarısı sınırlıdır: bazı sebeplerden dolayı istenen kitlesel geniş katılım sağlanamadı. Katılımcıların değerlendirmesine göre organize kısmen kaos yaşandığı ve zaman zaman demokratik tartışma kültürünü ve ilkelere uyumu sağlamak için çok mücadele verildiğidir. Bu sorunların temelinde maalesef, Venezuela'daki partilerin, aralarındaki siyasal tartışmaların, Dünya Kadın Konferansı sırtında yürütülmesi yatmakta. Venezuela Kadın Bakanlığı'nın, Latin Amerika'dan katılımcı bazı örgütlerle arasındaki siyasal çelişkiler nedeniyle, konferansı kötülemesi, yoluna taşlar koyması ve hatta güvenilir raporlara göre Venezuela'lı kadın örgütlerine ve eylemcilerine Dünya Kadın Konferansı'na katılmamaları yönünde baskı uygulaması kabul edilemez. Ayrıca tamamen kabul edilemez bir durum da Venezuela Dışişleri Bakanlığı'nın, Kolombiya'dan 525 kadının ve diğer altı ülkenin heyetlerinin ülkeye girmelerini önlemedeki davranıştır. Bu, Chavez ve eski Kadın Bakanı Maria Leon'un tekrar tekrar konferansa destek vermeleriyle zıttır! Medya ve PSUV (Chavez'in üye olduğu parti) temsilcileri gelerek bilgi edinmiş ve Dünya Kadın Konferansı'na yönelik tavırlarını konferans sürecinde değiştirmiş ve sonunda medyada son derece olumlu bir imaj yaymış olsalarda - şimdiye kadar resmi bir özür dilenmemiş ve sorunların çözümü için bir girişimde bulunmamışlardır. Konferans öncesi de, DKP (Almanya Komünist Partisi) yönetici kadrosu, Almanya'dan bir bütün olarak Konferansı ve onun destekleyicilerini/eylemcilerini hedef alan, karşı kitlesel ajitasyon yürüttü ve bunu Venezuela'ya da taşıdı. Bu iftiralar, MLPD düşmanı Scheer'in bazı Alman gazetelerindeki kin kusan yazılarına da yansdı. Bu, uluslararası kadın hareketinin revizyonist tek temsilciliğine yönelik talebin umutsuz bir çabasıdır. Bu, kadın hareketini böler ve kabul edilemez. Burada bilinmesi gereken, IDFF kampından kadın örgütlerinin de, bu partilerüstü tabandan gelen kadınların dünya konferansına eşit haklar temelinde katkıda bulunmaları için sürekli davet edildiler. Dünya kadın hareketi tüm bu sorunları aşarak yoluna devam etmelidir. Uluslararası mücadeleciler Dünya Kadın Hareketi örgütlenmeli,

birbirlerini desteklemeli, çalışmalarını koordine etmeli, birbirlerinden öğrenmeli ve içinde farklı dünya görüş eğilimlerini içine almalıdır. 2011 Dünya Kadın Konferansının verdiği sinyal, tüm engelleri aşarak, gelecek için önemli olan bu konferansı başarıya götürmüşlerdir.

Kızıl Bayrak: MLPD'nin çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsun?

Stefan Engel: Dünya Kadın Konferansı'nın başarısı, dünyanın her yerinden gelen farklı ideolojik dünya görüşlü kadınlar arasındaki eşit işbirliğinin başarısıdır. Onlar en ileri deneyimlerini ve güçlerini, başarı için katıp ve birleştirmişlerdir. MLPD itici güç olarak 100'ün üzerinde eylemcileriyle oradaydı, tecrübeleriyle ve tanınan proleter tartışma kültürüyle kesinlikle buna katkıda bulunmuştur. Bu, Konferansın hazırlığı ve gerçekleşmesinin yanı sıra onun uluslararası çapta ve özellikle ICOR üyesi partiler arasında tanıtılması için de geçerlidir. Özellikle Gençlik Örgütü REBELL'in karakteristik çalışmalarında bir ilerleme oldu. Dünya kadın hareketinin en etkili tabanı, her ülkenin militan kadın hareketinden olmasından dolayı, biz Almanya'da 8 Mart eylemlerine özellikle önem verdik. Bu 100. Yıldönümü, militan kadın hareketinin ittifak yeteneğinin yeni bir düzeye çıktığına işaret etmekte. İlk defa 60 farklı örgüt ve Birliklerden, sayıları 5000'den fazla aktif kadın, Almanya'da eylemlere katıldı. Dünya çapında 50'yi geçtikten eylem raporları bulunuyor.

Biz çeşitli ittifaklar içinde aktif olarak çalıştık ve uluslararası kadın gününün stratejik bakış açısına özgün girişimlerimizle katkıda bulduk. Uluslararası ilişkiler ve katkılar, "Kadının özgürlüğü için yeni perspektifler" üzerine öğrenim toplantıları ve yüksek katılımın yaşandığı, kadın politikası konusunun işlendiği karnaval toplantıları, bunlardan birkaçıdır. Nihai ölçüt ise, önümüzdeki hafta ve aylardaki çalışmaları etkileyecek olan, militan kadın hareketinin kalıcı güçlenmesidir.

Kızıl Bayrak: 20 Mart tarihinde Saksonya-Anhalt'ta eyalet seçimleri yapıldı. Seçim sonuçları bu gelişmeler eşliğinde nasıl değerlendirilebilir?

Stefan Engel: Egemenler en azından, Saksonya-Anhalt'ta durumu stabilize etmeyi geçici olarak biraz olsun başardılar. Seçmen katılımı yüzde 51,2 ile yüzde 7,1 oranında artmıştır. Eyalet meclisine NPD'nin herhangi bir girişimi önlemek için "seçime gidin" medya kampanyasıyla kitle içindeki derin anti-faşist bilince çağrıda bulunuldu. Japonya'daki gelişmeler ve Arap ülkelerindeki demokratik ayaklanma hareketi de, insanları politize etti. CDU ve FDP, seçmen katılımının önemli oranda artmasına rağmen, birlikte yaklaşık yüzde 7 ve yaklaşık 26.000 oy kaybettiler. Bu, Berlin hükümetinin bir yenilgisidir. Bu özellikle, yüzde 3,8 ile Eyalet parlamentosunun dışında kalan FDP'yi vurdu. SPD (yüzde 21,5) ve Sol Parti (yüzde 23,7) ile öncelikle yüksek katılım nedeniyle daha fazla oy aldılar ama her ikisi de hedeflerinin gerisinde kaldılar. Sol Parti son Eyalet seçimlerine kıyasla (yüzde -0,4) fakat genel seçimlere kıyasla (-8,7) önemli oranda kaybetti. Görünüyor ki, Sol Parti, toplumsal krizlerin had safhaya ulaşmasına rağmen, cazibesini kaybettiğini göstermektedir. Yeşiller oylarını yüzde 3,4 artırarak 13 yıl sonra Eyalet parlamentosuna tekrar girdiler. Pek çok kişi onları solcu, ekolojik bir alternatif olarak görüyorlar.

Faşist NPD'nin, tarihinin en büyük malzeme kampanyasında ve parlamentoya girmesinin garanti olduğunu sanmasına rağmen, yüzde 4,6 ile meclise girememesinden mutluyuz. Ancak, eğer analizlere göre genç seçmenlerin yüzde 15'inde fazlası NPD'yi seçmişlerse, bu hiçbir şekilde göz ardı edilemez. Bu, anti-faşist görevlerin yüksek bir önemi olmaya devam etmektedir.

Kızıl Bayrak: MLPD bu eyalet seçimlerine katılmıştır. Meydanlar ve sokaklarda verdiği seçim kampanyasını nasıl değerlendiriyor?

Stefan Engel: MLPD için son aylarda kapsamlı görevlerin olmasından dolayı, Saksonya-Anhalt seçimleri bölgesel düzeyde sınırlı bir görev olarak, parti inşasında bir taktiksel atılım rolüne sahipti. 2006 ile karşılaştırıldığında, güçlerimizin ve kaynaklarımızın aşağı yukarı yalnız üçte biri kullanıldı. Seçim çalışmaları, Saksonya-Anhalt'taki parti inşasındaki bir durgunluğu aşmayı ve göreceli izole olmuşluğu daha da yırtmayı hedefliyordu. Bunu iyi başardık. Seçim çalışmalarında şimdiye kadar, bu kadar esaslı konular sürdürülen birçok sohbetlerin ana konusu olmamıştı. Sosyalizm ve devrim hakkındaki sorular, tartışmalar daha da derindi (esaslıydı). Yoldaşlarımız, devrimci bir perspektif arayan ve gittikçe büyüyen azınlığa seçim çalışmalarında ulaşmayı, gittikçe daha iyi başardılar. 443 yeni seçim destekçileri kazanıldı ve kurulan 6 Seçmen-Girişim'lerinde onlar, bizim seçim çalışmalarımızı desteklediler. MLPD'nin aldığı 2.371 (yüzde 0,23) ikinci

oylarda, 2006 yılına kıyasla bir düşüş olmasına rağmen. Bunu çok daha az güç kullanılması ile orantılı ve bunun yanında bizim, kitlesel iletişim imkanlarından mahrum bırakılarak, tamamen kendi gücümüzle seçim çalışmaları yürütmüş olduğumuzu dikkate almak gerekir. 6 yetkin direk adayımız yüzde 1,2'ye varan oyları ile, aday oldukları yerlerde MLPD'nin aldığı ikinci oylardan daha fazla oy aldılar. Elbe-Saale eyaletindeki yoldaşlarımız bu defa seçim kampanyasının tüm sorumluluğunu üstlendiler ve bunda da başarılı oldular. Diğer görevlerden dolayı başka yerlerden gelenlerin sayısı az olsa da, vazgeçilmez bir katkıda bulunmuşlardır.

Biz özellikle gençleri, kadınları ve genç işçileri MLPD ve Gençlik Örgütü REBELL hakkında bilgilendirdik ve bazılarını da örgütledik. Genel olarak, MLPD ve REBELL üyeleri son aylarda büyük bir verimlilik ve imaj geliştirdiler. Ben, bu mükemmel bir başarıdan dolayı yoldaşları canı gönülden kutluyorum.

Kızıl Bayrak: 6 Ekim 2010 tarihinde ICOR kuruldu. O zamandan beri ICOR nasıl gelişti ve onun perspektifleri nelerdir?

Stefan Engel: ICOR son aylardaki dramatik olayların ışığında kendini bir yandan pratikte kanıtlaması gerekir fakat aynı zamanda kapsamlı çalışmadan daha uzaktır. Kuruluş süreci ICOR'un kuruluşuyla, kuruluş belgelerinin karara bağlanması, 41 kurucu üyelerin üyeliğiyle, bir koordine komisyonu, onun sekreterliğinin ve baş koordinatörünün seçimi, bir İnternet sitesinin ve merkezi bir büronun oluşturulması ve ilk koordineli faaliyetler kesinlikle başarılı bir şekilde başladı. Şu sırada gerekli olan uluslararası bir aygıtın inşası, mali temelini sağlanması, kıtasal ve yöresel yapısını oluşturması odak noktasındadır. Amerika Konferansı başarıyla sonuçlanmış bulunuyor. Orada ICOR.Amerika kuruldu, Kolombiya ve Venezüella'dan iki yeni örgüt üye oldular ve kıtasal bir koordinasyon komitesi seçildi. Önümüzdeki haftalarda Asya, Avrupa ve Afrika'da da kıta konferansları yapılacaktır. ICOR'un kuruluşunun ve tesis edilmesinin yanında tek tek ülkelerde parti inşasındaki ve sınıf mücadelesindeki somut sorunlar da ele alınacaktır.

ICOR'un daha da büyümesi, önemli ülkelerin çoğunun gerçekten temsil edilmesi, ama uluslararası etkin eylem yeteneğine sahip olabilmesi için, kıtasal konferansların düzenlenmesi önemli bir önkoşuldur.

Kızıl Bayrak: „Uluslararası sosyalist devrimin kızıl şafağı (Morgenröte der internationalen sozialistischen Revolution)“ adlı yeni kitap 18 mart tarihinde Sachsen-Anhalt seçim kampanyasının sonuna doğru, Halle şehrinde kamuya ilk defa bir toplantı ile tanıtıldı.

Stefan Engel: Bu şahane toplantı, özellikle Elbe-Saale eyalet birliğinden 185 kişi gibi çok iyi bir katılımı düzenlendi. Çok renkli ve çok bilgili bir katılımcı kitlesi – sanayi işçileri, mücadeleciler kadınlar ve genç kalmış emekliler yanında seçim kampanyasında yeni kazanılmış gençler de – kitabı büyük merakla bekliyorlardı. Hem zamanlama olarak, bizim eyalet seçimlerindeki taktiksel atılımın bitimine kısa kala ve hem de toplantının yapıldığı yer olarak, Halle şehrinin tarihi Fritz-Weineck-Salonu, uygun seçilmişti. Yaptığım konuşmayla, birçok dinleyici için uluslararası sosyalist devrimin sorunu tüm katılımcılar için ne kadar somut bir sorun olduğu açığa çıktı. Sosyalist alternatifi inandırıcı temsilcisi, tüm tarihi deneyleri yaratıcı bir şekilde değerlendirmeli ve emperyalist dünya sisteminin somut gelişmeleri ve uluslararası sınıf mücadelesini dikkate almalıdır. Tartışmada, benim bahsettiğim temel düşünceleri, seçim kampanyasında edinilen yoğun tecrübeler ile bir yaratıcılıkla değerlendirerek esaslı cevaplar vermek zorunda kaldılar. Katılımcılar için tartışılacak konular bitmemesine rağmen, toplantı dörtbuçuk saat sonra bitirilmek zorunda kaldı.

Kızıl Bayrak: Bu kitabın parti çalışmaları için ne gibi önemi var?

Stefan Engel: Biz, 2003 yılında „Götterdämmerung über der neuen Weltordnung“ adlı kitap ile, 1990'lı yıllardan sonra başlayan uluslararası üretimim yeniden örgütlenmesinin kapsamlı bir analizini yapmıştık. O, kapitalizmden sosyalizme yeni bir tarihi devrim safhasının başladığını ispat etti. Şimdi bundan genel ve bilimsel anlamda strateji ve taktik için sonuçlar çıkarıyoruz. Sınıf mücadelesinin uluslararasılaşmasından çıkarılacak esaslı sonuç, uluslararası devrimin hazırlanması ve gerçekleştirilmesidir. Emperyalist dünya sisteminin genel bunalımının tümünden gözler önüne serilmesinin aşkar olduğu zamanda kitabın çıkarılması uygundur, Kitabın üç bölümü var. Birinci bölümde, uluslararası sosyalist devrimin stratejisi, Marks ve Engels'ten bu yana marksizm-

leninizme dahil olduğunu ispat ediyoruz. Marks ve Engels'i Lenin, Stalin ve Mao Zedung'dan ayıran yalnız bu temel pozisyonu uygulamada değişik strateji ve taktik geliştirmeleridir. Marks ve Engels, uluslararası sosyalist devriminin bir birlikte yürüyeceğinden hareket ederlerken, Lenin, devrimin emperyalist dünya sisteminin en zayıf halkasından başlayacağı ve peşi peşine diğer ülkelerin bunu takip edeceği strateji ve taktiğini geliştirdi. Ne yazık ki bu strateji ve taktik Almanya'da, karşı devrim tarafından boğuldu ve bundan dolayı uzun süre sosyalist Sovyetler Birliği, sosyalizmi tek başına inşaa etmek zorunda kaldı. Trozkistler tek ülkede sosyalizmin inşasına karşı savaş açarak, buna karşı demogojik bir şekilde uluslararası devrim stratejisini koydular. Aslında, uluslararası devrim stratejisiyle hiç bir ilgisi olmayan karşı devrimci bir tutum aldılar. Lenin, strateji ve taktiğinin gerçekleşmediğinin temelinde o zamanda uluslararası üretici güçlerin gelişmelerinin daha yetersiz olmasında yattığının altını çizerek özeleştiri yapmıştır. MLPD, uluslararası üretimin yeniden örgütlenmesinin analizini yaptıktan sonra, uluslararası devrimin stratejisini tekrar gündeme almak ve onun hazırlanması ve gerçekleştirilmesinin somut strateji ve taktiğini geliştirmekten başka birşey yapmamıştır. İkinci bölümde, tek egemen uluslararası mali sermayenin egemenliğinin değişen strateji ve taktiğinin analizi yapılıyor. Burada özellikle, yenilmesi imkansız görünen gücünün hangi esaslı zaafları olduğu üzerinde durulmakta. Üçüncü bölümde MLPD'nin strateji ve taktiği yeni gelişmelerin ışığında geliştirilmekte. MLPD'nin strateji ve taktiğinin son 40 yıl içinde doğru olduğu, fakat uluslararası yeni gelişmelerden dolayı uyarlanması gerektiği tespit edilmiştir. Bunun için parti çalışmalarında ve Gençlik Örgütünde proleterya enternasyonalizmini yeni bir basamağa yükseltmeliyiz. Kitap – giriş bölümünde değinildiği gibi - uluslararası Marksist-Leninist, devrimci ve işçi hareketi için genel çizgi değildir. Fakat, bunun için gerekli olan tartışmaya MLPD'nin bir katkısıdır. Bu aynı zamanda, MLPD'nin ileride uluslararası devrimin hazırlanışına ve yaşama geçirilmesine nasıl katkıda bulunacağı üzerine çizgisidir. Onun, uluslararası sosyalist devrimin stratejisi ve taktiğiyle cevapladığı sorular, günümüzde en çok tartışılan sorulardır: Uluslararası mali sermayenin tek egemen güç olduğu şartlarda, bir devrim nasıl başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilir? Akdeniz bölgesindeki demokratik ayaklanmaların perspektifi nedir? Japonya'da çehresini gösteren kapitalizmin barbarlığına insanlığın hangi alternatifleri vardır? Biz bununla, çok sayıdaki burjuvaci ve küçük burjuvaci haklı çıkarma ideolojilerinin etkisine kapılmak yerine, kitleleri devrimci alternatifte kazanmak için, bir toplumsal strateji tartışmasını başlatıyoruz veya onu zenginleştiriyoruz.

Kızıl Bayrak: Onunla önümüzdeki süreçte nasıl çalışılacak?

Stefan Engel: Tabii ki, kitabı öncelikle geniş kitlelere tanıtmak ve onu mümkün olduğu kadar çok sayıda işçiler, kadınlar, ve gençler arasında yaymaktır. Şimdi yoğun bir şekilde, İngilizce, İspanyolca, Türkçe ve Fransızca'ya çevirisi yapılmaktadır.

Nisan ayında bir eğitim hareketi başlatmak istiyoruz. Bu aynı zamanda bizim dokuzuncu parti kongresini hazırlamayı da kapsayacaktır. Kitap, dünyanın her yerinden sayısı bilinmeyen tecrübeleri, raporları, aşağı yukarı 3000 kitap, yazı ve araştırmaları ve aynı zamanda MLPD'nin teorik temelinde Almanya'da sınıf mücadelesi ve parti inşasında ve de uluslararası çok sayıdaki pratik tecrübeler değerlendiriliyor ve birçok yeni dersler çıkarılıyor.

Parti ve Gençlik Örgütünde proleterya enternasyonalizminin yeni bir nitelik kazanabilmesi için önce teorik temelini geliştirmek gerekir. Yoksa burada, enternasyonalist çalışmalarımızda, yalnız biraz daha nicel çaba gösterme ile bunu başarılabilceğimiz düşüncesi doğar. Bundan dolayı altı gün sürecek öğrenim seminerleri, kitap ile nasıl çalışılacağı hakkında bir eğitim vereceğiz. Bunu, özel soruların işlendiği ve kendi pratiklerini geliştirmeleri yönünde sonuçların çıkarılacağı yerel öğrenim grupları ve eğitim akşamları tamamlayacaktır.

Biz tanıdıklarımıza, kitapçılarda, toplantılarda vb. kitabı satma sunacağız. Biz bu kitabın günümüzün can damarına basmakta ve toplumsal bir alternatif arayışı içinde olan ve sosyalist bir toplumun nasıl kazanılacağı sorusuna cevap arayan çok sayıda insanın ilgisini çekecektir diyoruz. Biz onları, kitabı birlikte okumaya ve tartışmaya davet ediyoruz.

Kızıl Bayrak: MLPD önümüzdeki aylarda ne yapmak niyetinde?

Stefan Engel: Biz tüm nükleer santrallerin derhal kapatılması için küresel bir aktif direniş cephesinin oluşturulmasına aktif bir katkıda bulunacağız. Bunu, genel kriz içindeki emperyalizme devrimci alternatif için ajitasyon ve propagandayla birleştireceğiz. Başarı için pratik ve nihai ölçüt, MLPD'nin ve kitlelerin özgün örgütlerinin kalıcı bir şekilde güçlenmesidir. Bunun için biz, atom ve çevre felaketine karşı mücadele temelinde partiler üstü eylem birliğini teşvik edip, yerel ve bölgesel yürüyüşlere ve mitinglere aktif katılıyor ve bunları birlikte hazırlıyoruz. Bu eylemlerde kitaplarımızı tanıtacağız, bununla ilgili olarak eğitim birimlerine, toplantılara vb. davet edeceğiz. İşyerlerinde, acil güncel sorunlar ile bağlantılı olarak, nükleer ölüme ve çevre tahribatına karşı sendikal ve özgün protesto eylemlerini savunuyoruz. Biz, atom santrallerinin kapatılması için ve çevre tahribatına karşı mücadelenin, işyeri ve sendika toplantılarında işlenmesi ve bu yönde deklarasyonlar ile kararlar alınmasını teşvik ediyoruz. Biz, tam ve çok yönlü yasal grev hakkı ve işyerlerinde siyasi ve sendikal çalışma özgürlüğünü savunuyoruz.

Bunu gittikçe artan kriz yüklerinin işçilerin sırtına yüklenmesine ve işyerlerindeki artan sömürüye karşı ve de kitlesel işten çıkarmalara karşı mücadeleyle birleştiriyoruz. Bir Mayıs'a yönelik etkinlikler işçi atılımını teşvik etmeyi ve ICOR'un mücadele günü olarak uluslararası sınıf mücadelesinin koordinesini ve devrimcileştirilmesini hedef alacaktır. Biz yapıcı sendikal çalışmalarımızda mücadeleciler sendikaların güçlenmesine yönelik Dortmund açıklamasının daha da yaygınlaşmasını destekliyoruz. IGM Sendikasının bazı sağcı yöneticilerinin sınıf işbirliği politikası ve sendikalarda antikomünist bölücülük yapmalarına karşı eleştiri, sonbaharda düzenlenecek olan İG-Metall ve Verdi sendikalarının kongre hazırlıklarında önemli bir rol kazanmaktadır. Gençlik çalışmalarına özel bir ağırlık vereceğiz. Biz gençlik kitesini dünya çapında aktif direniş cephesinin pratik öncüsü olarak kazanmak ve buna yönelik çok sayıda isyancı direniş grupları inşaa etmek istiyoruz. Somut gelişmeler bilhassa gençlik içinde siyasi bir hareketlenmeyi getireceğini bekliyoruz. Gençlik çalışmaları üzerine yürüttüğümüz eleştiri-özeleştiri kampanyasının sonuçlarıyla silahlanmış olarak, artık büyük sayıda gençlerin ve çocukların REBELL ve Rotfuchse (Kızıl Tilki) için kazanılarak, bir yeni nesil marksist-leninistlerin yetiştirilmesi zamanı gelmiştir. REBELL'in başarıyla sonuçlanan Birlik kurultayı bunun için olumlu temeli oluşturmaktadır. Bundan dolayı onu candan tebrik ediyoruz!

Onbeşinci Uluslararası Pfingsten Gençlik Festivali bu ortamda, parti ve gençlik örgütünün tüm pratik ve teorik etkinliklerinin birleştiği önemli bir platform oluşturmalıdır. Özellikle Pfingsten Gençlik Festivalinin uluslararası karakteri örgütlenmelidir. MLPD'nin ve kitlelerin özgün örgütlerinin güçlenmesi – bilhassa marksist-leninist gençlik örgütü REBELL ve onun çocuk örgütü Rotfuchse (Kızıl Tilki) – nihai ölçüttür, ki bu önümüzdeki aylarda görevlerimizi iyi bir şekilde ele alıp almayacağımızın ölçütüdür. Bundan yola çıkarak siyasi ana görevin değişmesi kavranmalıdır.

Kızıl Bayrak: Röportaj için teşekkür ederiz.